

Hetta endar við at eini 1.500 fiskimenn verða rendir íland

Frá 1988 til 1994 fóru heili 62 skip úr føroyska fiski-flotanum. Og tey, sum eru eftir, hava einar 100 dagar færri í part, enn tey høvdu.

ÁKI BERTHOLDSEN

– Vit mugu spyrja okkum sjálvi, hvat almennu myndugleikarnir vilja við fiski-flotanum undir Føroyum.

– Er tað meiningin, at tað bara skulu vera nakrir heilt fáir verksmíðjutrolarar undir Føroyum og einir 1.500 fiskimenn skulu koyrast í land?

Árni Dam, formaðurin í felagnum línuskip heitir á landsins myndugleikar um at broyta kós í stýringini av fiskivinnuni.

Í fyrilestri, sum hann helt á Fiskirannsóknarstovuni hóskvöldið í sambandi við Havsins Viku, vísti hann á, at sum er, verður tað bara stýrt niðureftir og niðureftir.

– Og halda hesar avmarkingarnar fram er tað rimiligt at spyrja, hvar henda stýringin endar.

– Er tað meiningin, at vit bara skulu hava einar fyra, fimm verksmíðjutrolarar undir Føroyum og at einir 1.500 mans verða koyrdir í land at dúva uppá almennar skipanir, spurdi hann.

Í fyrilestrinum skuldi hann tosa um, hvussu fiskivinnan vil verða stýrd.

Í einum stuttum yvirlið yvir søguliga gongdina vísti hann á, at fram til sjeitiárini var frítt at fiska allastaðni.

– Tó vóru innflutnings-loysi kravd til skip, sum vóruð keypt ella bygt uttanlands.

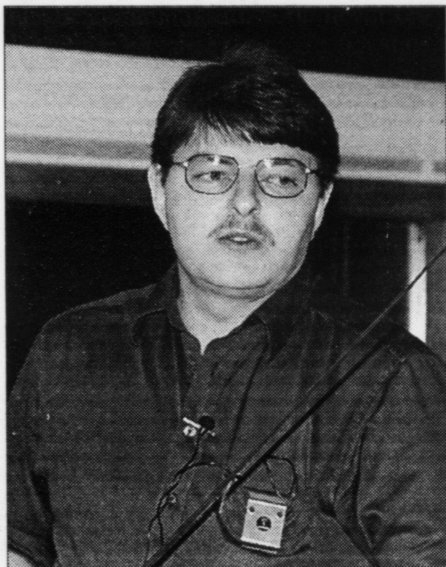
– Í 1977 varð fiskimarkað flutt út á 200 fjórðingar og tá ið líkandi avmarkingar avmarkingar høvdu tikið seg upp allastaðni, kom ein stórir partur av flotanum undir Føroyar at fiska.

– Trøngligt var á grunninum og tá byrjaði ymsar avmarkingar at taka seg upp, m.a. vóru grunnarnir byttir sundur í øki, og somuleiðis vóruð skip og veiðihættir byttir sundur í bólkur. Áðrenn høvði bara onkur kassaskipan verið í gildið fyri útlandskar trolarar.

62 skip úr flotanum

Mitt í áttatiárunum vóru góð fiskiár undir føroyum. Men fiskiskapurin versnaði og í seinast í áttatiárunum tók at minka burturav fiski-flotanum.

–Frá 1988 til 1994 fóru

Tað passar ikki, at fiskivinnan gevur undirskot. Ein stórir partur av útreiðslunum enda í landskassanum. Men so ber hann vinnuni eitt av avkastinum aftur, sigur Árni Dam.

heili 62 skip úr føroyska fiski-flotanum.

Tilsamans minkaði flotin sostatt 7.800 BRT.

– Mitt í sjeitiárunum fóru fleiri av heimsins fiskivinnutjóðum m.a. okkara grannalond, at seta kvotur í gildið fyri tey ymsu fiskasløgini innanfyri teirra fiskimark.

– Og í 1987 fingi íslend-

Føroyum.

– Hetta kendi vinnan til aðrastaðni frá, og mælt varð staðiliga frá at seta kvotur í gildi undir Føroyum.

Árni Dam sigur, at víst varð á, at fiskiskapurin undir Føroyum var so blandaður, at tað bar ikki til at halda skil á og at arbeiða undir eini kvotuskipan.

– Kortini varð kvotuskip-

um eina fiskidagaskipan, sum hóskaði til hesar grunnarnar, og sum allir partar tóku undir við-og sum lögtingið síðani setti í verk í 1996.

Árni Dam segði, at tað, sum vinnan legði upp til, var at eitt avmarkað tal av veiðiloyvum og at hvørt skip skuldi liggja ein mánaða samanhangið um ár-ið.

Roynast í minst 5 ár

Hann segði, at tað, sum síðani er hent, er kanska besta svarið til spurningin, hann fekk at tosa um, nevniliga, hvussu vinnan vil verða stýrd.

– Tá ið vit samdust um fiskidagaskipanina saman við fiskifrøðingunum og landsins politisku myndugleikum, var vinnan sinnað at strekkja seg rættiliga langt fyri at finna eina semju.

–Tí tað, sum vinnan framum alt leggur dent á, er, at karmarnir, sum verða lagdir, ikki verða broyttir í tíð og úrtíð.

– Niðurstøðan, sum vit gjørdur í semju, og skrivaðu undir uppá, var, at skipanin skuldi roynast í minst fimm ár.

– Útgangsstøðið var, at hon skuldi bara broyast, um komið var eftir, at feilur var í sjálvum útrokningar-grundarlagnum, ella um stórar broytingar hendi í effektiviseringini í flotanum.

nakrar fáar mánaðar gomul varð byrjað at útholað skipanina.

– Tí tá lupu fiskifrøðingarnir longu frá. Teir funnu útav, at eftir teirra tykki var alt ov nógv fiskað av toski og søgdu, at nú var fríur fiskiskapur.

– Men hesin toskurin, sum vit skuldu fiska, høvdu vit ongantíð sæð áður, hvørki sum yngul, ella sum ungfisk.

– Hann var ongantíð staðfestur fyri at vera gýttur. Men bráðliga var hann kominn inn í fiskiskapin sum 4-5 ára gamal toskur.

– Ístaðin fyri at koma við logiskum frágreiðingum um, hví toskurin hevði borið seg soleiðis at, eru teir komnir við leysum pástandum um, at úrokningar-rundarlagið var skeiðt og at hædd ikki var tikið fyr, at dagarnir vóru blivnir effektivari.

Árni Dam sigur, at tá ið skipanin varð gjørd, varð hædd tikið fyr, at dagarnir blivu effektivari.

–Og hóast vit hava biðið teir sagt okkum, hvar úrokningargrundarlagið var skeiðt, hava teir enn ikki víst á nakran feil.

Støðið máað undan

Formaðurin í felagnum Línuskip sigur, at tað, at skipanin er broytt á undan ári, hevur havt við sær, at dagatalið hjá teimum stóru skipunum er lækkað einar 100

fer at enda við.

Varðveita skipatalið

Árni Dam sigur, at spurningurin, sum vit eiga at seta okkum, er: Hvussu skal flotin undir Føroyum siggja út framyvir.

– Mítt boð er, at er vit eiga at varðveita tað skipatal og tað samanseting vit hava í flotanum nú.

Hendan metingin er bygt á tær royndir, vit hava av fiskiskapinum undir Føroyum og á tað sannroynd at, at vit kenna gongdina í fiskiskapinum.

Formaðurin í Línuskipum vístu síðani á tær avmarkingar, sum eru gjørdar í fiskiskapinum.

– Telja vit alt saman, visir tað seg bátarnir yvir 40 tons hava nú 13. 500 fiskidagar.

– Tað er ein øgilig lækking afturímóti tí, sum var fyrr.

–Fyri tað fyrsta fóru, sum nevnt, 62 skip úr flotanum frá 1988 til 1994.

– Og tey skipini, sum hava eftir, hava einar 100 fiskidagar færri í part, enn tey høvdu tá.

– Men so eru tað so nógv, sum spyrja, hvussu tað ber til, at so nógvir dagar leypa av.

– Orsøkin er, at av tí, at fiskiskapurin hevur verið góður og prísurnar somuleiðis, hava bátarnir roynt at klára seg við tað, teir hava fingið.

– Somuleiðis hava bátar í ymsum bólkum skiftið veiði.

Ikki undirskot

Árni Dam var annars ikki rættiliga við uppá, at fiski-flotin gav undirskot.

– Flotin hevur eina ávísa inntøku av at fiska. Hann hevur eisini útreiðslur, sum eru eitt sindur størr enn inntøkur.

–Men vit skulu minnst til, at av útreiðslunum er umleið helvtin hýrur.

– Av hýrunum endar ein stórir partur í landskassanum. Somuleiðis keypa vit ymsar tænastur frá fyrirkønum, sum aftur betala lönir, harav ein stórir partur endar í landskassanum.

– Tað, sum ger seg galdandi, er, at landskassin ber vinnuni eitt lítið sindur av tí, sum vinnan kastar av sær.

–Sostatt er ongin samanhangið í pástandinum um, at flotin gevur undirskot, sigur Árni Dam.

Hann trúði heldur onki uppá útsøgnina hjá búskaparfrøðingum um, at bara skipini fækkadu, so varð meiri fiskur í part til hvørt skipið.

– Eg ivist í, um skipini høvdu klárað at fiska meiri, enn tey hava gjørt seinasta árin, sama, hvussu fá tey so enn vóru, sigur Árni Dam.

Nógv fólk var á Fiskirannsóknarstovuni og lurtaði eftir fyrilestrum um fiskivinnuna.

ingar handilskvotur.

Árni Dam segði, at í áttatiárunum fór landsstýrið eisini at seta tekniskar forðingar í verk fyri at avmarka fiskiskapin, eitt nú meskavíddir, fríðað øki og tíðaravmarkingar.

– Tá ið fiskastovrnarnir vóru fyri hóttafalli og fiskaloyvi tók seg upp undir Føroyum, kom uppá tal at áseta kvotur fyri fiskiskapin undir

anin sett í verk, lutvíst undir trýsti frá donskum myndugleikum sum treyt fyri at veita landskassanum kreppulán.

– Men sum ikki einaferð høvði vinnan grein í sínum máli og kvotuskipanin misneyðnaðist fullkomiliga.

– Men afturfyr eynaðist tað vinnuni, saman við fiskifrøðingum og fiskivinnu-myndugleikum at semjast

– Tá varð eisini dentur lagdur á, at vit vóru samdir, ikki minst í sambandi við søluna av fiskinum. Tí vit vita, at nú seta keypararnir stór krøv til, at fiskurin er fiskaður av einum burðardyggu stovni.

Broytt belnanvegin

Árni Dam segði, at tað kom at ganga øðrvísi.

– Longu tá ið skipanin var

dagar afturímóti teirri tíðini, tá ið fríur fiskiskapur var.

– Allar hesar óneyðugu avmarkingarnar hava máað støðið undan fiskidagaskipanini.

– Tað visir seg, at almenna stýringin av fiskivinnuni gongur bara ein veg, niðureftir og niðureftir.

– Og tað, sum vinnan stúrir mest fyr, er, hvar henda stýringin niðureftir